

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Politikası, Kültür, Yöntem ve Teknoloji Üzerine Güncel Yaklaşımlar

Current Approaches on The Language Policy, Culture, Method and Technology in Teaching Turkish As a Foreign Language

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Dil Politikası-Kültür-Yöntem-Teknoloji. Editörler Prof. Dinçay Köksal, Doç. Dr. Ömer Gökhan Ulum, Dr. Öğr. Üyesi Eda Duruk. Ankara: Nobel, 2021, s. 274, ISBN: 978-625-417-495-7.

Eda ARAT¹

Sorumlu yazar/Corresponding author:

Eda Arat (Doktora Öğrencisi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye.
E-posta: edapolatarat@gmail.com ORCID: 0000-0002-9443-6985

Başvuru/Submitted: 16.11.2022 • **Kabul/Accepted:** 10.12.2022

Atıf/Citation: Arat, Eda. "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Dil Politikası, Kültür, Yöntem Ve Teknoloji Üzerine Güncel Yaklaşımlar" isimli kitabının değerlendirmesi. *Türkiyat Mecmuası-Journal of Turkology* 32, 2 (2022): 771-780. <https://doi.org/10.26650/iuturkiyat.1205992>

Anahtar kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Dil Öğretiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımı, Dil Öğretiminde Yöntem Ve Yaklaşımlar, Kültürel Aktarım

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Use of Web 2.0 Tools in Language Teaching, Methods and Approaches in Language Teaching, Culture Transfer

Gelişen teknolojiyle beraber küreselleşen dünya düzeni sonucunda yaşanan toplumsal değişikliklerin bir getirisi olarak devletlerin izledikleri politikalar değişmiş bunun yanı sıra bireylerin dünyaya bakış açıları da farklılaşmıştır. Eğitimin, öğrenmenin, gelişmenin önemi her geçen gün daha da artmış artık kendini geliştiren ve yetiştiren, bilgiye ulaşmanın önemini kavrayan ve farklı yollarını keşfeden, eleştirel bakış açısına sahip, yaratıcılığa ve üretkenliğe odaklı bireyler toplumda ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu bağlamda, değişen koşulların yabancı dil öğrenimi ve öğretimi alanını da etkilediği aşikârdır.

Günümüzde bir yabancı dil bilmek yeterli olarak görülmemeye başlanmış, ikinci hatta üçüncü yabancı dili öğrenme gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu gereklilik, hem yabancı dil öğreniminde hem de öğretiminde farkındalığın oluşmasına ortam hazırlamış, bu farkındalıkla bireyler yabancı bir dili ihtiyaçlarını karşılamak için öğrenirken devletler ise kendi dillerini öğretmek ve küresel dünyadaki güçlerini artırmak amacıyla çeşitli dil politikaları geliştirmeye odaklanmıştır. Bunun akabinde yabancı dil öğretimi alanında yapılan çalışmalar da hız kazanmış; araştırmacılar alanın sorunları üzerine eğilmiş, eğitim için farklı bakış açıları geliştirmeye ve yeni yaklaşımlar üretmeye koyulmuştur.

Prof. Dr. Dinçay Köksal¹, Doç. Dr. Ömer Gökhan Ulum² ve Dr. Öğr. Üyesi Eda Duruk³'ün editörlüğünde hazırlanan “*Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Dil Politikası-Kültür-Yöntem-Teknoloji*” adlı eser, teknolojik gelişmelerle beraber dijitalleşmenin gücünü her geçen gün daha çok hissettirmesi ve bunu takiben Türkiye'nin de yaptığı atılımlarla her alanda ön plana çıkarak dünya gündeminde yer almasıyla birlikte Türkçe öğretimi sahasının da genişlemiş olması gerçeğini temel alarak alana farklı ve güncel yaklaşımlarla katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

1 Prof. Dr. Dinçay Köksal, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi.

2 Doç. Dr. Ömer Gökhan Ulum, Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı.

3 Dr. Öğr. Üyesi Eda Duruk, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi.

Eser, “Ön Söz” ve “Öz Geçmişler” başlıklı kısımlar hariç on iki ana bölümden oluşmaktadır. Her bölümün başında bölümün özetine; bölümün sonunda ise sonuç ve kaynakçaya yer verilmiştir. Eserde yer alan ana bölümler, bölüm yazarları ve sayfa aralıkları şu şekildedir:

1. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımı ve Örnek Ders Anlatımı – Sevim İnal, Gökçe Türkmen, Semir Kazazoğlu ve Oya Tunaboşlu (s. 1-50)
2. Bölüm: Türkçe Öğretiminde Öğretim Teknolojileri – Yasemin Köksal Çakır ve Ümmühan Avcı (s. 51-70)
3. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Okur-Yazarlık, Uzaktan Eğitim ve Materyal Geliştirme – Fatih Kana ve Yusuf Mete Elkıran (s. 71-90)
4. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe İletişim Becerilerinin Öğretiminde Dijital Okuryazarlık – Dinçay Köksal (s. 91-114)
5. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Edebiyat Metinleri – Aslı Fişekçioğlu (s. 115-132)
6. Bölüm: Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür ve Kültürel Etkileşim – Gülnur Aydın (s. 133-156)
7. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Politikalar – Ömer Gökhan Ulum (s. 157-178)
8. Bölüm: Türk Düşünce Sistemine Uygun Dil Öğretimi – Yusuf Avcı (s. 179-188)
9. Bölüm: Yabancılar Türkçe Öğretiminde Oyunun İşlevi ve Kültür Aktarımı – Gamze Bulgan (s. 187-200)
10. Bölüm: Çeşitli Yönleriyle Yabancı Dil Olarak Türkçe Okuma Becerisi – Ayşe Dağ Pestil (s. 201-210)
11. Bölüm: Türkçe Makalelerin Giriş Bölümünde İşlevsel Adımların Kullanımı – Eda Duruk (s. 211-218)
12. Bölüm: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Becerilerinin Değerlendirilmesi – Muhammed Emin Yüksel ve Emrah Cinkara (s. 219-268)

Eserin “Ön Söz” bölümünde küreselleşme sürecinde yaşanan hızlı ekonomik değişikliklerin, bölgesel ve küresel siyasi iktidarsızlıkların ve göçlerin sonucunda değişen devlet politikalarının yabancı dil öğretimi ve öğrenimi alanlarına olan etkisinden bahsedilmiş, yabancı dil öğrenmenin geçmişten bugüne kadar olan önemi üzerinde durulmuştur. Ayrıca Türkçenin dünya üzerinde en çok konuşulan diller arasında olduğu ve geçmişinin çok eskilere dayandığı vurgulanarak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin bir devlet politikası hâline getirilmesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Ayrıca kitabın dil öğretiminde dil politikası, dijital okuryazarlık, teknoloji kullanımı, yöntem ve kültür boyutlarında alana katkı sağlaması amacıyla kaleme alındığı dile getirilmiştir.

Kitabın birinci ve en uzun bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımı ve Örnek Ders Anlatımı”nın giriş kısmında teknolojinin geçmişten bugüne kadar olan gelişimi anlatılarak insan hayatı üzerindeki olumlu etkilerinden bahsedilmiş, özellikle 1970’lerde internetin keşfiyle beraber insanlık tarihinin dönüm noktasını yaşadığı ve gelecekte de yapay zeka, genetik, nanoteknoloji gibi alanlarda teknolojinin hız kazanarak çeşitli yenilikleri hayatımıza katacağı belirtilmiştir. Çalışmada, eğitim teknolojileri hakkında kısa bir bilgi verilerek alanyazında tasarım, gelişim, kullanım, yöntem ve değerlendirme olarak beş boyutunun bulunduğu; eğitim teknolojilerinin gelişmesi ile beraber öğretmen merkezli öğretimin yerini öğrenci merkezli yaklaşımın aldığı ve bunun sonucunda da öğretmenlerin öğrenme ortamlarındaki rollerinde değişimler yaşandığı; öğretimde kullanılan materyallerin içeriğinin zenginleştiği üzerinde durulmuştur. *Öz Belirleme Kuramı ve Motivasyon* başlığı altında motivasyon kuramı açıklanmış, türleri hakkında bilgi verilmiş, motivasyonu etkileyen faktörler belirlenmiş ve öğrenmeye olan etkisinden söz edilmiştir. Ayrıca 1990’lı yıllarda farklı motivasyon modellerinin ortaya çıktığı ve bu modellerden birinin de Öz-belirleme Kuramı olduğu söylenmiştir. Buna göre Öz-belirleme Kuramı’nda öğrencilerin psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Bu kuramda, psikolojik ihtiyaçların karşılanması sonucunda motivasyon artırılabilir ve öğrenenlerin başarıları yükseltilebilir. Bu noktada web 2.0 araçlarının öğrenme ortamlarında kullanılmasının da bireyleri bağımsız öğrenme sırasında destekleyeceğine değinilmiştir. *Web 2.0 Ortamları Yabancı Dil Öğrencilerini Nasıl Motive Eder?* başlığı altında öğrenme ortamlarında teknoloji kullanımının öğrenenlerin motivasyonları üzerindeki etkisi irdelenmiş, bu konuda yapılmış olan çalışmalardan örnekler sunularak motivasyonun birçok değişkenden etkilenebileceği ifade edilmiştir. *Web 2.0 Araçları ve Dil Öğretiminde Kullanımı* başlığı altında ise gerek yüz yüze gerekse de uzaktan öğretim ortamlarında web 2.0 araçlarının kullanılarak ders materyallerinin oluşturulması konusunda özellikle son yıllarda birçok gelişme yaşandığı kaydedilmiştir. Bu noktada bu araçların ders içeriklerini zenginleştirme, derinlemesine araştırmalar yapabilme, yaratıcılığı artırma, ortak ürünler oluşturma, ortaya konulan ürünlerin değerlendirilmesini kolaylaştırma, derslere aktif katılımı artırma gibi konularda katkı sağladığı belirtilmektedir. Çalışmada web 2.0 araçları amaç-araç ilişkisi bağlamında sınıflandırılarak sanal sınıf oluşturmak için *Edmodo*, sanal pano hazırlamak için *Padlet*, kavram haritası oluşturmak için *Mindmeister*, poster hazırlamak için *Canva*, kelime bulutu oluşturmak için *Wordart*, animasyon oluşturmak için *Powtoon*, karikatür oluşturmak için *Stortboardthat*, hikâye kitabı oluşturmak için *Storybird*, ses kaydetmek için *Vocaroo*, ölçme değerlendirme için *Kahoot* programlarının kullanılabilirliği söylenerek programların kullanımı hakkında bilgi verilmiş ve uygulamalara ait görseller sunulmuştur. Çalışmanın sonunda web 2.0 araçlarından faydalanılarak hazırlanmış olan B1 dil düzeyinde okuma etkinliğinin bulunduğu bir örnek ders anlatımına yer verilmiştir.

Kitabın ikinci bölümü olan “Türkçe Öğretiminde Öğretim Teknolojileri”nde gelişen teknolojinin öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarını etkileyerek çeşitli gereksinimleri ortaya çıkardığı üzerinde durulmuş ve teknolojinin eğitimle bütünleşmesi gerektiği, etkili bir öğrenmenin sağlanabilmesi amacıyla teknolojinin getirilerinden faydalanılmasının önem arz ettiği ve dil öğretiminde dört temel dil becerisinin geliştirilmesi noktasında web 2.0 araçlarının etkin olarak kullanılmasının dil öğretimini büyük ölçüde etkileyeceği dile getirilmiştir. Bu bağlamda özellikle uzaktan eğitimin önem kazandığı günümüz koşullarında öğrenci merkezli dil öğretimi anlayışı çerçevesinde eğitimi teknolojiden ayrı düşünmek olanaksızdır. Bu sebeple öğrenme-öğretme ortamlarının teknoloji kullanılarak düzenlenmesi gerekmekte, dil öğretimine uygun olacak web 2.0 araçlarının belirlenmesi önem taşımaktadır. 21. yüzyıl becerilerinin kullanımı bağlamında eğitimin teknoloji ile eş zamanlı olarak yürütülmesi, eğitimde kullanılan teknolojik araçların öğretimin her aşamasında olduğu gibi dil öğretimini de destekleyecek nitelikte olması gerekmektedir. Çalışmada dinleme eğitimi, konuşma eğitimi, okuma eğitimi ve yazma eğitimi hakkında bilgi verilerek bu becerilerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde etkin bir şekilde kazandırılabilmesi için ders materyallerinin oluşturulurken teknolojiden faydalanılmasının zaruri olduğu vurgulanmaktadır. Çalışmanın sonunda teknoloji destekli dil öğretimine dayalı beş adet Türkçe ders planı sunulmuştur. Ders planlarında beceri ve kazanımlara, öğrenme öğretme yöntem ve tekniklerine, kullanılan eğitim teknolojileri, araç ve gereçlerine, kazandırılmak istenen kişisel niteliklere, etkinlik sürecine, ölçme ve değerlendirmeye, planın uygulanmasına yönelik açıklamalara yer verilmiştir.

Kitabın üçüncü bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dijital Okur-Yazarlık, Uzaktan Eğitim ve Materyal Geliştirme”de dijital okuryazarlık, uzaktan eğitim, uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme, uzaktan eğitim araçları ve materyal geliştirme olmak üzere beş alt başlık yer almaktadır. *Dijital Okuryazarlık* başlığı altında bu kavramın tanımı yapılmış ve dijital medyada bilginin fark edilmesi, ulaştırılması, analiz edilmesi, anlaşılması, değerlendirilmesi ve sentezlenmesini içeren kapsamlı bir terim olduğundan bahsedilmiştir. Bir beceri olarak görülmesi gereken dijital okuryazarlık, kitle iletişim araçlarının kullanılması noktasında bireylerin sahip olması gereken nitelikleri kapsamaktadır. Bu bağlamda dijital okuryazarlığın farklı alt bileşenlerinin bulunduğu ve bu bileşenlerin içeriklerine göre yenilendiği ifade edilmiştir. *Uzaktan Eğitim* başlığı altında kitle iletişim araçlarının sunduğu imkânlar sayesinde mekândan ve zamandan bağımsız olarak gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerinin tarihî süreçteki değişimi ve gelişimi görsellerle desteklenerek sunulmuş ve yabancı dil olarak Türkçe eğitimde kullanılan *Uzaktan Türkçe Eğitim Portalı* hakkında bilgi verilmiş, uzaktan eğitimin avantajları ve dezavantajları anlatılmıştır. *Uzaktan Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* kısmında ise uzaktan eğitimin türüne göre farklı metotlardan yararlanabileceği, verilen eğitimin sonunda kazandırılmak istenen nitelikler göz önüne alınarak bir belirtke tablosunun hazırlanması ve hem süreç hem de sonuca odaklı değerlendirmeler yapılması gerektiği açıklanmıştır. *Uzaktan Eğitim*

Araçları başlığında uzaktan eğitimin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi noktasında kullanılan teknolojik araçlardan internet altyapısına kadar birçok faktörün etkili olduğu söylenmektedir. Bu başlık altında öğrenme yönetim sistemleri, video konferans sistemleri, mobil uygulamalar, etkileşimli internet siteleri, dil öğrenme siteleri, sunum siteleri, infografik oluşturma siteleri, ölçme değerlendirme siteleri, karikatür oluşturma siteleri, hikâyelendirme siteleri, zihin haritaları oluşturma siteleri, pano oluşturma siteleri hakkında bilgi verilmiş, *Canva* ve *Kahoot* siteleri örnek olarak sunulmuştur. *Materyal Geliştirme* başlığında ise uzaktan eğitim sırasında öğrenenleri pedagojik, teknolojik ve alan bilgisi boyutlarında destekleyebilecek materyallerde web 2.0 araçların kullanılması ve materyaller hazırlanırken dil öğrencilerinin seviyeleri ile bu seviyelere göre belirlenmiş olan dil ölçütlerinin, yaşlarının, bireysel farklılıklarının, öğrenme ihtiyaçlarının ve hazırbulunuşluklarının dikkate alınması gerektiği ileri sürülmüştür. Ayrıca materyal hazırlama araçlarından *Classdojo* sitesi örnek olarak verilmiştir.

Kitabın dördüncü bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe İletişim Becerilerinin Öğretiminde Dijital Okuryazarlık”ta Bloom’un okuryazarlık taksonomisi bağlamında iletişim becerileri ve dil alanlarının yabancı dil olarak Türkçe öğretimine uygulanması işlenmiştir. 21. yüzyıl becerileri kapsamında dijital okuryazarlık açıklanarak alanyazında yer alan tanımları verilmiştir. Web 2.0 araçlarının dijital okuryazarlığı desteklemek amacı ile eğitimde kullanılması gerektiğinden söz edilerek Bloom’un dijital taksonomisi hakkında bilgi verilmiş, yenilenen taksonomi tablo olarak sunulmuştur. Bu noktadan hareketle Bloom taksonomisinin ders planlaması ve ders kazanımlarının belirlenmesi konusunda fayda sağlayacağı ön görülmektedir. Çalışmada dört temel dil becerisinin gelişimi dijital okuryazarlık kapsamında değerlendirilmiş ve bir uygulama örneğine yer verilmiştir.

Kitabın beşinci bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Edebiyat Metinleri”nde geçmişten bugüne kadar hem ana dili öğretimi hem de yabancı dil öğretiminde kullanılan özgün metin türlerinden edebî metinler ele alınmış, yabancı dil öğretimi tarihindeki yeri hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde benimsenen Eylem Odaklı Yaklaşım çerçevesinde sosyal bir aktör olarak öğrenenin toplumsal iletişim ortamlarında dil düzeyine uygun olarak hedef dili kullanabilmesi beklendiği bu sebeple ana dili konuşucularının doğal iletişim ortamlarında ürettikleri malzemeler olan özgün metinlerin doğal olarak da edebiyat metinlerinin dil öğretiminde etkin bir şekilde yer alması gerektiğinden bahsedilmiştir. Çalışmanın bulgular bölümünde Ömer Seyfettin’in *Gizli Mabet* adlı öyküsü özgün bir şekilde, sadeleştirme yapılmadan C1 metni olarak sunulmuştur. Metnin sonunda okuma anlama sorularına ve yeni ölçütlere göre edebiyat metinleri üzerine düşünme soruları başlığı altında açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Ayrıca yazma ve konuşma becerisine yönelik olarak görev odaklı etkinlik önerilerinde bulunulmuştur.

Kitabın altıncı bölümü olan “Yabancı/İkinci Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür ve Kültürel Etkileşim”de bir öğrencinin yabancı/ikinci dil öğrenimi sırasında farkında

olmaksızın içerikten hareketle kültürel unsurları da edindiği ve bir dili iyi bir şekilde öğrenmenin yolunun kültürel bağlama hâkim olmaktan geçtiği ifade edilmiştir. Bunun için de öncelikle hedef dile karşı olan ön yargılardan sıyrılmak gerektiği bu noktada ise öğrenme-öğretme ortamları, öğretici, ders materyalleri ve çevresel etmenlerin devreye girdiği, hedef dile karşı olan tutumu etkilediği ve hatta değiştirdiği söylenmiştir. Çalışmada kültür kavramı alanyazından tanımlar verilerek açıklanmış, türleri hakkında bilgi verilmiş, yabancı/ikinci dil öğretimindeki yeri açıklanmıştır. Ayrıca Diller İçin Avrupa Başvuru Metni'nde kültürlerarası yetkinliklere öğrenme-öğretme boyutları arasında yer verildiği ve son dönemlerde özellikle dikkat çeken aracılık kavramının alt başlıkları arasında bulunan çokdillilik ve çokkültürlülüğe değer veren bir anlayışın kabul edildiğinden bahsedilmiştir. Çalışmanın kültürel etkileşim bağlamında yabancı/ikinci dil olarak Türkçe öğretiminin ele alındığı bölümünde Türkçe öğretiminin tarihine değinilmiş, kültürel unsurların öğretiminde yer alan eksiklikler hakkında açıklamalar yapılmıştır. Son olarak ise kültürel öğretimin yer aldığı etkinlik örneklerine yer verilmiştir.

Kitabın yedinci bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Politikalar”da dil politikası kavramının içeriğinden bahsedilerek bazı ülkelerin küreselleşme sürecinde bu kavramı kanunlar çerçevesinde belirlediği ve kayıt altına aldığı ancak bazı ülkelerin ise herhangi bir belgelendirmede bulunmadığı dile getirilmiştir. Ayrıca dil politikası belirlemenin dilin toplumsal geleceğinin takibinde, gelecek planlamasında, dilin kapsam alanının genişletilmesinde ve toplumlararası etkileşimin artırılması noktasında ülkelerin ihtiyaçlarına cevap verme hususunda öncelikli bir konumda yer aldığına işaret edilmiştir. Bu bağlamdan hareketle diğer ülkelerin ve Türkiye'nin dil politikaları üzerinde durulmuştur. Geçmişten bugüne kadar izlenen politikalar belirtilerek yabancı dil olarak Türkçe öğretimi tarihine değinilmiştir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde politikalar, bu politikaların yeterliğinin, eksikliklerinin ve geliştirilmesi gereken noktalarının belirlenmesi amacıyla yürütülen çalışmaya Türkiye'de yer alan 10 farklı üniversitede görev yapan öğretim elemanları dâhil edilmiş ve yarı yapılandırılmış beş maddelik mülakat ile çalışma verileri toplanmıştır. Veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda son yıllarda olumlu devlet politikaları geliştirildiği ancak diğer dillere nazaran yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde alınan politikaların yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kitabın sekizinci bölümü olan “Türk Düşünce Sistemine Uygun Dil Öğretimi”nde dil öğretiminin düşünce sisteminden bağımsız olarak ele alınamayacağı dile getirilmiştir. Çalışmada Türkçe öğretimi tarihine de yer verilerek fikir üreten kişi anlamına gelen “fıtrat” kavramı üzerinden Türkçe eğitimi ele alınmıştır. Dil Düşünce Analizi Teorisine de kısaca değinilen çalışmada Türk düşünce sistemine göre Türkçe öğretiminde bağlam göz önüne alınarak cümleden hareketle dil öğretimi yapılması gerektiği söylenmiştir. Ayrıca düşünce sisteminde meydana gelen değişimlerin dilin yapısını da etkilediği bu sebeple de dil bilgisi öğretiminde bu duruma dikkat edilmesinin önem taşıdığı vurgulanmıştır. Türkçenin düşünce

sistemine en uygun teorinin ise Dil Düşünce Analizi Teorisi olduğu ve dil öğretiminin bu teori çerçevesinde yapılması gerektiğine ulaşılmıştır.

Kitabın dokuzuncu bölümü olan “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Oyunun İşlevi ve Kültür Aktarımı”nda dilin tanımının verildiği ve özelliklerinin anlatıldığı bir giriş yapılmış, çokdillilik ve çokkültürlülük kavramlarına değinilmiş, dil öğretiminde kültürel aktarımın işlevleri açıklanmıştır. Dil öğretiminde en etkili araç olan kitapların hazırlanırken içeriğinin doğru bir şekilde tasarlanmasına, kültürel aktarım yapılırken öğrencilere kendi kültürleri ile hedef dildeki kültürel değerleri mukayese etme imkânı tanınmasına ve öğrencilerin farklı bakış açıları geliştirmelerinde zemin oluşturulması gerektiğine dikkat çekilerek Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde belirtilen sosyo-kültürel bilgiler maddeler hâlinde sunulmuştur. Çalışmada dil öğretim yöntemlerinden bahsedilmiş ve yabancı dil öğretiminde oyunun yeri konusu yorumlanmıştır. Bölümün sonunda dil öğretiminde kullanılabilecek oyun etkinliklerinden örnekler yer verilmiştir.

Kitabın onuncu bölümü olan “Çeşitli Yönleriyle Yabancı Dil Olarak Türkçe Okuma Becerisi”nin giriş bölümünde Türkçe öğretimi ve Türkolojinin tarihine kısaca değinilmiş ve bugünkü durumu hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmada okumanın ne olduğu, tanımsal süreçleri, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde okuma becerisinde kullanılabilecek metin türleri ve özellikleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Ayrıca bölümün sonunda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde metin seçimindeki ilkeler belirtilmiştir.

Kitabın on birinci bölümü olan “Türkçe Makalelerin Giriş Bölümünde İşlevsel Adımların Kullanımı”nda akademik yazma eğitimine geçilmeden önce öğrencilere kazandırılması gereken yetkinliklerin açıklandığı, akademik yazmanın ne olduğu ve nerelerde kullanılacağına anlatıldığı bir giriş yapılmış akabinde ise makalelerin giriş bölümlerinin yazımı esnasında dilin kullanımı, sözcük seçimi, içerik konularına değinilerek BAAY Modeli (Bir Araştırma Yarat Modeli) hakkında bilgi verilmiştir. J. M. Swales tarafından geliştirilen bu modelde bir araştırmacının alanla ilgili ne kadar bilgi vereceğine, araştırmada hangi türde bilgilerin yer alacağına, okuru etkileyerek metne nasıl çekeceğine karar verdiği bölümün araştırmanın giriş bölümü olduğu vurgulanmaktadır. Model; *alan belirleme*, *yer açma* ve *yer tutma* olmak üzere üç temel hareketi içermektedir. Yazar, birinci hareket olan alan belirlemede araştırmanın önemini açıklar, konu ile ilgili değerlendirmeler yapar ve alanyazın hakkında bilgi verir. İkinci hareket olan yer açmada çalışmaya olan ihtiyacı açıklar, karşı iddia geliştirir ve alandaki boşluğu dile getirir. Üçüncü hareket olan yer tutmada ise araştırmanın amacını belirterek araştırma konusunu ve temel bulguları sunar. Araştırmanın genel yapısı burada açıklanır. Bu bölümün sonunda BAYY modeli ile bilimsel makalelerin giriş bölümlerinin oluşturulmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Kitabın son bölümü olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dil Becerilerinin Değerlendirilmesi”nde öğrencilere çeşitli görevler verilerek dil becerilerinin değerlendirilmesi sırasında öğrencilere farklı bir bakış açısı sunmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda dinleme,

konuşma, yazma, okuma becerileri ile dil bilgisi ve kelime bilgisi ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Dinleme becerisi değerlendirme görevleri arasında yazma becerisinin kullanıldığı dinleme görevleri, sesletim odaklı görev, soru cevap görevi, metindeki boşlukları tamamlama görevi, yazım görevi, yazılı metni düzenleme görevi ve yorumlayıcı görevlere yer verilmiştir. Konuşma becerisi değerlendirme görevleri arasında taklit konuşma görevi, kontrollü cevap görevi, yüksek sesle okuma testleri, cümle tamamlama görevi, görsel destekli görevler, çeviri, soru-cevap, talimat verme, yorumlama, görüşme, rol oynama, sözlü sunum, görsel destekli hikâye anlatma görevi bulunmaktadır. Okuma becerisi değerlendirme görevlerinde örnek bir okuma metni verilmiş ve arkasından görevler sunulmuştur. Bu görevler arasında boşlukları verilen kelimeler ile doldurma, tamamlama çalışmaları, kronolojik sıraya dizme işlemi, doğru-yanlış, çoktan seçmeli sorular, kısa cevaplı ve uçlu sorulara cevap verme, özetleme görevleri yer almaktadır. Yazma becerisi değerlendirme görevleri arasında ise kontrollü yazma görevleri, dil yapılarını dönüştürme görevleri, görsel destekli yazma görevleri, kısa cevaplı yazma görevleri, yorumlama, açık uçlu yazma görevleri, hikâye tamamlama görevi, verilen durum görevine yer verilmiştir. Ayrıca yazılı görevler için notlandırma yönergeleri hakkında bilgi verilerek örnek bir yönerge sunulmuştur. Dil bilgisi değerlendirme görevleri arasında çoktan seçmeli maddeler, hata tanıma maddeleri, sıralama görevleri, boşluk doldurma, tamamlama maddeleri bulunurken kelime bilgisi değerlendirme görevlerine örnek olarak çoktan seçmeli görev, eşleştirme görevi, boşluk doldurma görevi, görsel destekli görev, heceleme görevleri ve farklı olanı eleme görevi verilmiştir.

Eserin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında dijital okuryazarlık, uzaktan eğitim, web 2.0 araçlarının eğitimde kullanılması, metin türleri ve metin seçimi, kültürel etkileşim ve kültür aktarımı, dil politikaları ve dil becerileri gibi konularda ayrıntılı bilgilere bütüncül bir bakış açısıyla yer vermesi noktasında alandaki eksikliklerin giderilmesinde önemli bir kaynak kitap olma özelliği taşıdığı söylenebilir. Özellikle günümüz koşullarında teknolojinin her alanda hâkimiyet kurarak hayatımızın vazgeçilmez bir unsuru olması eğitimin her aşamasında da kullanımını mecburi kılmakta, artık çağa ayak uydurmanın da ötesinde çağın gereklerini yerine getirmek için teknolojiyi tanıyan ve etkin bir şekilde kullanan bireylerin yetiştirilmesi öncelik arz etmektedir. Bu noktada birincil olarak öğreticilere iş düşmekte, etkili bir ders tasarımı için teknolojiyi aktif bir şekilde kullanmaları gerekmektedir. Bu bağlamdan hareketle eserde, eğitimde kullanılacak olan programlara ayrıntılı olarak yer verilmesi ve görsellerle desteklenmesi öğreticilere farklı bir bakış açısı kazandırma konusunda yardımcı olacaktır. Ayrıca bölümlerde derslerde kullanılacak etkinlik örneklerine yer verilmiş olması sunulan bilgilerin somutlaştırılmasına katkı sağlamıştır. Ancak bölümlerin birçoğunda yabancı dil öğretimi tarihine ve dil becerilerine ayrıntılı olarak yer verilmesi konu tekrarına düşülmesine sebebiyet vermiş ve kitapta bir bilgi yükü oluşturmuştur. Ayrıca bazı bölümlerin başında verilen özetler, bölümlerin amaç, bulgu ve sonuçlarını içermemekte, bir giriş paragrafı niteliği taşımaktadır. Özetlerin çalışmaları genel hatlarıyla yansıtması

gerekmektedir. Bunun yanı sıra eserin alana güncel yaklaşımlar sunacağını dile getirmesine rağmen bazı bölümlerde alanda hâlihazırda kullanılan yöntemlere ve tekniklere olduğu gibi yer verildiği görülmektedir.

Sonuç olarak eser genel hatlarıyla ele alınacak olursa yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında dil politikası, kültür, yöntem ve teknoloji boyutlarında alana yenilikçi bir bakış açısı kazandırmayı amaçlamış ve bu amacını yerine getirerek alana katkı sağlamıştır. Buna ek olarak öğrenciler ve araştırmacılar için gelecekte yapılacak çalışmalara örnek teşkil etmektedir.